

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МЕНЕДЖМЕНТУ»
(для магістрів)

Київ 2018

Підготовлено кандидатом економічних наук, професором кафедри економіки та управління підприємством *Новальською Н.І.*

Затверджено на засіданні кафедри економіки та управління підприємством (протокол №4 від 19 березня 2018 р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту менеджменту, економіки та фінансів (протокол №3 від 19 березня 2018 р.)

Новальська Н.І. Навчальна програма дисципліни “Теорія і практика менеджменту” (для магістрів). – К.: МАУП, 2018. - 12 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Теорія і практика менеджменту”, питання для самоконтролю, список рекомендованої літератури.

©Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Наше суспільство здійснює винятково важку, багато в чому суперечливу, але історично неминучу і необхідну перебудову. Щоб справитися з цими безпрецедентними в житті нинішніх поколінь змінами, нам, крім всього іншого, потрібно опанувати новими знаннями. Важлива частина цих знань, як показує світовий досвід, – збагнення науки і мистецтва менеджменту.

Принципово нові умови існування бізнесу змінили і сам зміст поняття «ділова активність». Воно усе більше насичується елементами творчості й асоціюється з творчістю, але вже в сфері економіки.

Зміни, що відбуваються, торкаються, і десь вже істотно торкнулися, людей (власників, акціонерів, менеджерів, працівників, членів різних суспільств), зацікавлених у роботі організації і її результатів.

Для забезпечення конкурентоздатності на світовому рівні компаніям (підприємствам) необхідно керувати технологією, структурами, які треба проектувати так, щоб вони забезпечували конкурентну перевагу, добре організованими інформаційними потоками, освітою, підвищенням кваліфікації і мотивацією людей. Тобто виробники повинні сполучити технології з відповідними їм організаційними структурами, змінами в культурі, інформаційними потоками і політикою в області людських ресурсів.

Усе вищевикладене обумовило необхідність вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика менеджменту» – розкрити роботу менеджера в організації як у функціонуючій системі.

Мета вивчення курсу «Теорія і практика менеджменту» - підготувати студентів до управління з урахуванням сучасних умов господарювання, у яких співіснують підприємства з різним технологічним, організаційним і культурним укладами.

Основними завданнями курсу «Теорія і практика менеджменту» є:

- ознайомити з методологічними менеджменту;
- ознайомитися з менеджментом підсистем організації;
- навчити формувати, оцінювати та аналізувати процес і механізм управління організацією;
- оволодіти соціально-психологічними основами управління.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“Теорія і практика менеджменту”

№ п/п	Назва змістових модулів та тем
Змістовий модуль 1. Методологічні основи менеджменту	
1.	Характерні риси теорії і практики менеджменту
2.	Сучасні теорії управління. Принципи управління
3.	Методи менеджменту
4.	Організація управління підприємством (фірмою)
5.	Функції управління виробництвом
Змістовий модуль 2. Менеджмент підсистем організації	
6.	Менеджмент функціональних підсистем організації
7.	Управління цільовими підсистемами організації
8.	Менеджмент підсистеми забезпечення виробничої діяльності організації
9.	Діагностика системи менеджменту організації
Змістовий модуль 3. Процес і механізм управління організацією	
10.	Організація процесу управління
11.	Механізм управління організацією
12.	Організаційні зміни та ефективність управління

Форма контролю: іспит.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

“Теорія і практика менеджменту”

Змістовий модуль 1. Методологічні основи менеджменту

Тема 1. Характерні риси теорії і практики менеджменту

Сутність категорій “управління” та “менеджмент”. Менеджмент - наука та мистецтво. Особлива складність і актуальність теорії і практики менеджменту.

Особливості управління в економічно розвинутих країнах. Японська модель менеджменту. Північноамериканська модель управління. Моделі управління в країнах Північної Європи.

Література [1-10, 12, 15, 17, 25-27, 31, 35, 37-38]

Тема 2. Сучасні теорії управління. Принципи управління

Еволюція управління як наука. Управлінські революції. Етапи розвитку теорії і практики управління в ХХ столітті. Школа людських відносин. Теорія Х і теорія Y. Метод дослідження операцій. Теорія систем. Метод аналізу ситуацій. Теорія і практика управління в СРСР.

Сучасні підходи до управління. Сутність, природа та роль принципів управління в досягненні мети організації. Класифікація принципів управління. Сучасні принципи управління і методологія їх розроблення.

Література [1-10, 12, 15, 17, 25-27, 29, 31, 35, 37-38]

Тема 3. Методи менеджменту

Сутність і класифікація методів менеджменту. Економічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Механізм взаємодії методів та функцій менеджменту.

Література [1-10, 29, 35]

Тема 4. Організація управління підприємством (фірмою)

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Адміністративний апарат управління. Принципи делегування повноважень. Причини небажання керівників делегувати свої повноваження та причини уникання додаткових повноважень підлеглим. Організаційна структура управління та її роль в організації управління підприємством. Реакція фірми на мінливість зовнішнього середовища і краща структура управління. Проектування організаційних структур управління.

Література [1-10, 24, 35-38]

Тема 5. Функції управління виробництвом

Основні функції управління. Організація управління. Планування діяльності організації.

Мотивація і стимулювання праці. Форми винагородження за виконання робіт в організації. Засоби заохочення працівників.

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Функція менеджменту “оперативне регулювання”. Види та етапи процесу регулювання.

Контроль і облік в менеджменті організації.

Література [1-10, 12, 15, 17, 25-27, 29,31, 35, 37-38]

Змістовий модуль 2. Менеджмент підсистем організації

Тема 6. Менеджмент функціональних підсистем організації

Організація управління в підсистемі лінійного керівництва. Організація управління в підсистемі технічного керівництва. Організація управління в підсистемі економічного керівництва. Організація управління в підсистемі маркетингом. Організація управління в підсистемі виробничого керівництва. Організація управління в підсистемі керівництва персоналом і соціальним розвитком. Організація управління в підсистемі управління виробничими запасами. Організація управління в підсистемі забезпечення системи управління.

Література [1, 3, 4, 7, 9-10, 11-14, 16, 19-24, 28, 32-34, 37]

Тема 7. Управління цільовими підсистемами організації

Управління продуктивністю. Етапи програми управління продуктивністю праці на підприємстві.

Управління якістю. Основні принципи створення і функціонування систем управління якістю.

Управління інноваціями. Зміст функції «управління інноваціями».

Управління діловодством. Основні функції управління діловодством.

Екологічний менеджмент підприємства.

Література [1, 3, 4, 7, 9-10, 11-14, 16, 19-24, 28, 32-37]

Тема 8. Менеджмент підсистеми забезпечення виробничої діяльності організації

Управління ремонтно-технічним обслуговуванням виробництва.

Управління забезпеченням виробництва технологічним оснащенням.

Управління енергетичним забезпеченням підприємства. Управління транспортним обслуговуванням виробництва.

Література [1, 3, 4, 7, 9-10, 11-14, 16, 19-24, 28, 32, 34-37]

Тема 9. Діагностика системи менеджменту організації

Сутність і зміст діагностики організації. Організаційно-управлінський аналіз підприємства. Джерела інформації, необхідної для проведення організаційно-управлінського аналізу. Аналіз і оцінка ефективності управління підприємства. Види проектів організації процесів управління виробництвом.

Література [1-10, 25, 26, 35]

Змістовий модуль 3. Процес і механізм управління організацією

Тема 10. Організація процесу управління

Сутність і принципи організації процесу управління. Методи організації процесу управління. Регламентация організації процесу управління. Основні принципи розробки положень про посади.

Література [1-10, 12, 15, 17, 25-27, 31, 35, 37-38]

Тема 11. Механізм управління організацією

Сутність механізму управління. Комплексний механізм управління організацією. Економічний механізм управління. Мотиваційний механізм управління. Взаємозв'язок мотивів праці, господарювання і підприємництва. Найбільш розповсюджені мотиви господарювання. Організаційний механізм. Правовий механізм. Модель правового механізму управління.

Література [1-10, 12, 15, 17, 25-27, 31, 35, 37-38]

Тема 12. Організаційні зміни та ефективність управління

Природа організаційних змін. Моделі процесу організаційних перетворень.

Опір змінам. Система подолання опору організаційним змінам. Фактори, які сприяють і заважають проведенню організаційних змін.

Управління організаційними змінами.

Ефективність менеджменту організацій. Показники ефективності управління.

Література [1-10, 12, 15, 17, 25-27, 31, 35, 37-38]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу й активною формою самостійної роботи студентів,

Мета контрольної роботи - поглибити та систематизувати здобуті в процесі вивчення курсу теоретичні знання, сформувані вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами і застосовувати теоретичні знання та набуті навички на практиці для дослідження й аналізу адміністративних процесів, що є основою адміністративного менеджменту.

Контрольну роботу студент виконує у формі реферату.

Обсяг контрольної роботи у формі реферату має становити від 15 до 20 стр. (комп'ютерний набір - 14-й кегль, 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman) Структура контрольної роботи наступна: титульна сторінка, план, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури. Список використаної літератури має містити не менше 15 джерел. При потребі оформляються додатки.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Характерні риси теорії і практики управління.
2. Класична американська модель управління.
3. Японська система управління.
4. Сучасні теорії управління. Принципи управління.
5. Сутність і класифікація методів менеджменту.
6. Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління.
7. Поняття регулювання та його місце в системі управління.
8. Менеджмент функціональних підсистем організації.
9. Управління цільовими підсистемами організації.
10. Менеджмент підсистеми забезпечення виробничої діяльності організації.
11. Діагностика системи менеджменту організації.
12. Організація процесу управління.
13. Комплексний механізм управління організацією.
14. Управління організаційними змінами.
15. Ознаки ефективного управління організацією.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність категорій “управління” та “менеджмент”.
2. Менеджмент - наука і мистецтво.
3. Особлива складність і актуальність теорії і практики менеджменту.
4. Особливості управління в економічно розвинутих країнах.
5. Японська модель менеджменту.
6. Північноамериканська модель управління.
7. Моделі управління в країнах Північної Європи.
8. Еволюція управління як наука.
9. Управлінські революції.
10. Етапи розвитку теорії і практики управління в ХХ столітті.
11. Школа людських відносин.
12. Теорія Х і теорія Y.
13. Метод дослідження операцій.
14. Теорія систем.
15. Метод аналізу ситуацій.
16. Теорія і практика управління в СРСР.
17. Сучасні підходи до управління.
18. Сутність, природа та роль принципів управління в досягненні мети організації.
19. Принципи менеджменту Ф.Тейлора і Г. Форда.
20. Закони А. Файоля й Л. Урвіка.
21. Принципи управління планово-адміністративної системи господарювання.
22. Основні принципи сучасної науки менеджмент
23. Сучасні принципи управління та методологія їх розроблення.
24. Сутність і класифікація методів менеджменту.

25. Економічні методи менеджменту.
26. Адміністративні методи менеджменту.
27. Соціально-психологічні методи менеджменту.
28. Механізм взаємодії методів та функцій менеджменту.
29. Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління.
30. Адміністративний апарат управління.
31. Принципи делегування повноважень.
32. Причини небажання керівників делегувати свої повноваження та причини уникання додаткових повноважень підлеглим.
33. Організаційна структура управління і її роль в організації управління підприємством.
34. Реакція фірми на мінливість зовнішнього середовища і краща структура управління.
35. Проектування організаційних структур управління.
36. Основні функції управління.
37. Планування діяльності організації.
38. Мотивація і стимулювання праці.
39. Форми винагородження за виконання робіт в організації.
40. Засоби заохочення працівників.
41. Поняття регулювання та його місце в системі управління.
42. Функція менеджменту “оперативне регулювання”.
43. Види та етапи процесу регулювання.
44. Контроль і облік в менеджменті організації.
45. Організація управління в підсистемі лінійного керівництва.
46. Організація управління в підсистемі технічного керівництва.
47. Організація управління в підсистемі економічного керівництва.
48. Організація управління в підсистемі управління маркетингом.
49. Організація управління в підсистемі виробничого керівництва.
50. Організація управління в підсистемі керівництва персоналом і соціальним розвитком.
51. Організація управління в підсистемі управління виробничими запасами.
52. Організація управління в підсистемі забезпечення системи управління.
53. Управління продуктивністю.
54. Етапи програми управління продуктивністю праці на підприємстві.
55. Управління якістю.
56. Основні принципи створення і функціонування систем управління якістю.
57. Управління інноваціями.
58. Зміст функції «управління інноваціями».
59. Управління діловодством.
60. Основні функції управління діловодством.
61. Екологічний менеджмент підприємства.
62. Управління ремонтно-технічним обслуговуванням виробництва.
63. Управління забезпеченням виробництва технологічним оснащенням.
64. Управління енергетичним забезпеченням підприємства.
65. Управління транспортним обслуговуванням виробництва.

66. Сутність і зміст діагностики організації.
67. Організаційно-управлінський аналіз підприємства.
68. Джерела інформації, необхідної для проведення організаційно-управлінського аналізу.
69. Аналіз і оцінка ефективності управління підприємства.
70. Види проектів організації процесів управління виробництвом.
71. Сутність і принципи організації процесу управління.
72. Методи організації процесу управління.
73. Регламентація організації процесу управління.
74. Основні принципи розробки положень про посади.
75. Комплексний механізм управління організацією.
76. Економічний механізм управління.
77. Мотиваційний механізм управління.
78. Взаємозв'язок мотивів праці, господарювання і підприємництва.
79. Найбільш розповсюджені мотиви господарювання.
80. Організаційний механізм.
81. Правовий механізм.
82. Модель правового механізму управління.
83. Природа організаційних змін.
84. Моделі процесу організаційних перетворень.
85. Опір змінам. Система подолання опору організаційним змінам.
86. Фактори, які сприяють і заважають проведенню організаційних змін.
87. Управління організаційними змінами.
88. Ефективність менеджменту організацій.
89. Кількісні показники ефективності управління.
90. Якісні показники ефективності управління.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Гуменник В. І., Копчак Ю. С., Кондур О. С. Менеджмент організацій: навч. посіб. - К.: Знання, 2012. - 503 с.
2. Дудар Т. Г., Волошин Р. В., Дудар В. Т. Менеджмент: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2013. - 336 с.
3. Керівництво організацією: навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, І.С. Процик. - Л.: Вид-во нац. ун-ту "Львів. політех.", 2008. - 244 с.
4. Маркіна І. А., Біловол Р. І., Власенко В. А. Менеджмент організацій: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2013. - 248 с.
5. Менеджмент: навч. посіб./ [За ред. С. І. Михайлова]. - 2-ге вид., випр. та доп. - К.: ЦУЛ, 2012. - 536 с.
6. Менеджмент: Підруч./ [Мостенська Т. Л., Новак В. О., Луцький М. Г. та ін.]. - 2-ге вид. - К.: Кондор, 2012. - 758 с.
7. Менеджмент і адміністрування : в 2 ч. Ч. 2 : Менеджмент / [За ред. О. В. Баєвої, Н.І. Новальської]. - К. : Персонал, 2015. - 326 с.
8. Менеджмент : навч. посіб. / [Заг. ред. Мошека Г. Є.]. - вид. 2-ге, доп., перероб. - К. : Ліра-К, 2016. - 550 с.
9. Менеджмент: теорія та практика : навч. посіб. / [Кузнецова Т. О., Янковська Л. А., Савіна Н. Б. та ін.]. - Л. : Магнолія 2006, 2017. - 293 с.
10. Основи менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. / [За заг. ред. Мошека Г. Є.]. - К. : Ліра-К, 2017. - 528 с.
11. Рудьєв В. А., Гуткевич С. О. Менеджмент: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. - 312 с.
12. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Скібіцька Л. І. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності: навч. посіб. - К.: Кондор, 2011. - 912 с.
13. Шморгун Л. Г. Менеджмент організацій: навч. посіб./ [Шморгун Л. Г.]. - К.: Знання, 2010. - 452 с.

Додаткова література

14. Біловодська О. А. Маркетинговий менеджмент: навч. посіб./ [Біловодська О. А.]. - К.: Знання, 2011. - 332 с.
15. Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент: навч. посіб./ [Бондар О. В.]. - 2-ге вид., прероб. та доп. - К.: ЦУЛ, 2012. - 388 с.
16. Бровкова О. Г. Стратегічний менеджмент: навч. посіб./ [Бровкова О. Г.]. - К.: ЦУЛ, 2012. - 224 с.
17. Веснин В.Р. Основы менеджмента: учебник/ [Веснин В. Р.]. - М.: Проспект, 2010. - 320 с.
18. Виробничий менеджмент: підруч./ [За заг. ред. Бутка М. П.]. - К.: ЦУЛ, 2015. - 424 с.
19. Власенко О. С. Інноваційний менеджмент: навч. посіб./ [Власенко О. С.]. - К.: Знання, 2011. - 439 с.

20. Діденко В. М. Менеджмент: підруч./ Діденко В. М. - К.: Кондор, 2008. - 584 с.
21. Дідковська Л. Г., Гордієнко П. Л. Менеджмент: Навч. посіб. - К.: Алерта, КНТ, 2007. - 516 с.
22. Докієнко Л. М., Клименко В. В., Акімова Л. М. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. - К.: Академвидав, 2011. - 408 с.
23. Етика ділового спілкування : навч. посіб. / [За ред. Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук]. - К. : ЦУЛ, 2017. - 344 с.
24. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2012. - 448 с.
25. Іванов М. М., Комазов П.В. Операційний менеджмент: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2012. - 368 с.
26. Косач І. А., Ладонько Л. С., Калінько І. В. Ділове адміністрування: менеджмент організацій та управління змінами: навч. посіб. - К.: Кондор, 2015. - 217 с.
27. Калетнік Г. М., Ціхановська В. М., Ціхановська О. М. Менеджмент та маркетинг: навч. посіб. - К.: Хай-Тек Прес, 2011. - 580 с.
28. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб./ [Кіндрацька Г. І.]. - 2-ге вид., переробл. і доп. - К.: Знання, 2010. - 406 с.
29. Кобилін А. М., Самородов Б. В. Інформаційний менеджмент: навч. посіб. - Л.: Новий Світ-2000, 2014. - 216 с.
30. Левицька Е.В. Менеджмент підприємств за кризових умов: навч. посіб./ [Левицька Е.В.]. - Л.: Новий Світ-2000, 2011. - 176 с.
31. Маркіна І. А., Біловол Р. І., Власенко В. А. Менеджмент організацій: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2013. - 248 с.
32. Менеджмент: навч. посіб./ [Мошек Г. Є., Поканєвич Ю. В., Соломко А. С. та ін.]. - К.: Кондор, 2009. - 392 с
33. Менеджмент: підручник/ [Федоренко В.Г., Іткін О.Ф., Анін В.І. та ін]; за наук. ред. проф. В.Г. Федоренка. - К.: Алерта, 2008. - 652 с.
34. Менеджмент: теорія і практика: навч. посіб./ А.А. Мазаракі, Г.Э. Мошек, Г.А. Гомба та ін. - К.: Атыка, 2007. - 564 с.
35. Менеджмент персоналу = Management of staff : навч. посіб. / В. О. Лук'янихін. - Суми : Університетська книга, 2016. - 592 с.
36. Мізюк Б. М., Тучковська І.І., Артищук І.В. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. - Л.: Магнолія 2006, 2013. - 376 с.
37. Минько Э.В., Минько А.Э. Менеджмент качества. - С.Пб.: Питер, 2013. - 272 с.
38. Моргулець О. Б. Менеджмент у сфері послуг: навч. посіб./ [Моргулець О. Б.]. - К.: ЦУЛ, 2012. - 384 с.
39. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2015. - 560 с.
40. Осовська Г.В., Копитова І.В. Основи менеджменту: практикум: навч. посіб. - К.: Кондор, 2010. - 581 с.
41. Офісний менеджмент. Практикум : навч. посіб. / [Скібіцька Л. І., Щелкунов

- В. І., Сівашенко Т. В. та ін.]. - К. : ЦУЛ, 2016. - 360 с.
- 42.Палеха Ю. І. Менеджмент персоналу: навч. посіб./ [Палеха Ю. І.]. - К.: Вид-во Ліра-К, 2010. - 338 с.
- 43.Пріб, К. А. Діагностика в системі управління : навч. посіб. / К. А. Пріб, Н. І. Патика. - К. : ЦУЛ, 2016. - 432 с.
- 44.Садловська І. П. Інвестиційний менеджмент: Навч. посіб./ [Садловська І. П.]. - К.: Кондор, 2011. - 212 с.
- 45.Самокиш, О. В. Креативний менеджмент : навч. посіб. / О. В. Самокиш. - К. : Кондор, 2016. - 204 с.
- 46.Свидрук І. І. Креативний менеджмент: навч. посіб./ [Свидрук І. І.]. - К.: ЦУЛ, 2012. - 224 с.
- 47.Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / [За заг. ред. Бутка М. П.]. - К. : ЦУЛ, 2016. - 376 с.
- 48.Трут О. О. Операційний менеджмент: підруч. - К.: Академвидав, 2013. - 348 с.
- 49.Федоренко В. Г. Менеджмент: підруч. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Алерта, 2015. - 492 с.
- 50.Управління сучасним офісом (офіс-менеджмент): навч. посіб./ [Шевчук С. П., Скороходов В. А., Жуковська В. М. та ін.]. - К.: Професіонал, ЦУЛ, 2010. - 184 с.
- 51.Шеметов П. В., Чередникова Л. Е., Петухова С. В. Менеджмент: управление организационными системами: учеб. пособ. - 3-е изд., стереотип. - М.: Омега-Л, 2009. - 407 с.
- 52.Ярошевич Н. Б., Берлінг Р. З., Гаврилюк А. С. Підприємництво і менеджмент: навч. посіб. - Л.: Новий Світ-2000, 2010. - 408 с.